

Geschillenkamer

Beslissing 154/2023 van 23 november 2023

Dossiernummer : DOS-2023-04114

Betreft : Camerabewaking in winkel waaraan personeel is onderworpen

De Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit, samengesteld uit de heer Hielke Hijmans, alleenzetelend voorzitter;

Gelet op Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (algemene verordening gegevensbescherming), hierna AVG;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, hierna WOG;

Gelet op het reglement van interne orde, zoals goedgekeurd door de Kamer van Volksvertegenwoordigers op 20 december 2018 en gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* op 15 januari 2019;

Gelet op de stukken van het dossier;

heeft de volgende beslissing genomen inzake:

De klager: De klager die anoniem wenst te blijven, hierna “de klager”;

De verweerder: Y, hierna “de verweerder”

I. Feiten en procedure

1. Op 6 oktober 2023 diende de klager een klacht in bij de Gegevensbeschermingsautoriteit tegen de verweerder.
2. Het voorwerp van de klacht betreft de installatie van bewakingscamera's in de zes winkels van de verweerder. In de klacht wordt gesteld dat de camera's op zodanige wijze zijn geplaatst dat het personeel op permanente wijze onder toezicht staat, hetwelk niet in overeenstemming zou zijn met het doel van de camera's die erop gericht zijn de veiligheid te verzekeren in geval van diefstal of agressie. De personeelsleden zouden regelmatig opmerkingen krijgen van het beveiligingsbedrijf waardoor het personeel onder permanent toezicht is gesteld. Dit zou volgens de klacht in strijd zijn met cao nr. 68 van 16 juni 1998 *betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de werknemers ten opzichte van de camerabewaking op de arbeidsplaats*.
3. Op 23 oktober 2023 wordt de klacht door de Eerstelijnsdienst ontvankelijk verklaard op grond van de artikelen 58 en 60 WOG¹ en wordt de klacht op grond van art. 62, §1 WOG overgemaakt aan de Geschillenkamer².

II. Motivering

a) **Verwerkingsverantwoordelijke en verwerker**

4. Vooreerst licht de Geschillenkamer toe dat zij bevoegd is om kennis te nemen van deze klacht die betrekking heeft op de bewakingscamera's die worden beheerd door het beveiligingsbedrijf als verwerker³ in opdracht van de verweerder die de hoedanigheid heeft van verwerkingsverantwoordelijke⁴. De Geschillenkamer brengt in herinnering dat de verweerder ertoe

¹ Overeenkomstig artikel 61 van de WOG deelt de Geschillenkamer bij dezen aan de partijen mee dat de klacht ontvankelijk is verklaard.

² Overeenkomstig artikel 95, § 2 van de WOG deelt de Geschillenkamer bij dezen aan de partijen mee dat het dossier naar aanleiding van deze klacht aan haar is overgedragen.

³ Artikel 4 AVG.

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

[...]

8) „verwerker“: een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/ dat ten behoeve van de verwerkingsverantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt;

⁴ Artikel 4 AVG;

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

[...]

7) „verwerkingsverantwoordelijke“: een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/dat, alleen of samen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt; wanneer de doelstellingen van en de middelen voor deze verwerking in het Unierecht of het lidstatelijke recht worden vastgesteld, kan daarin worden bepaald wie de verwerkingsverantwoordelijke is of volgens welke criteria deze wordt aangewezen;

is gehouden beroep te doen op een verwerker die de bepalingen van de AVG naleeft (artikel 28.1 AVG) en daartoe met de verwerker een overeenkomst sluit (artikel 28.3 AVG).

5. In de mate dat in deze beslissing de gegevensverwerking door registratie van de camerabeelden wordt beoordeeld, dient erop te worden gewezen dat deze gegevensverwerking die valt onder de verantwoordelijkheid van de verweerder een aanpassing vergt van de handelswijze – en dus de wijze waarop de beelden worden verwerkt – van de verwerker.

b) Camerabewaking

6. De Geschillenkamer verduidelijkt dat het voorwerp van de klacht enkel betrekking heeft op het personeel en dus de klanten als dusdanig buiten beschouwing laat, zodanig dat in deze beslissing niet nader wordt ingegaan op de toepasselijke wettelijke bepalingen op beelden verwerkt van klanten of andere derden. De Geschillenkamer stelt vast dat voor wat betreft het cameratoezicht op de werkplek waardoor de personen die er werkzaam zijn worden geïsoleerd, de AVG van toepassing is, met in aanvulling daarop een aantal aanvullende specifieke vereisten als cao nr. 68⁵ voor wat betreft de privé-sector.
7. De cao nr. 68 kwam tot stand reeds voor het van toepassing worden van de AVG op 25 mei 2018, maar past een aantal principes toe waarvan de naleving door de AVG wordt opgelegd, waaronder inzonderheid het doelbindingsbeginsel (artikel 5.1 b) AVG) en het beginsel van minimale gegevensverwerking (artikel 5.1 c) AVG). Uit beide bepalingen van de AVG volgt dat camerabewaking met het oog op het verzekeren van de veiligheid en met het oog op de bescherming van de goederen van de onderneming tegen diefstal – in casu de doelstellingen die door de camerabewaking worden nagestreefd volgens de klager – weliswaar is toegelaten en in overeenstemming is met het doelbindingsbeginsel, maar dit moet op zodanige wijze worden georganiseerd dat de personeelsleden niet op een permanente wijze worden blootgesteld aan cameratoezicht waardoor hun arbeidsprestaties op elk mogelijk ogenblik worden gecontroleerd, teneinde het beginsel van minimale gegevensverwerking te respecteren. De controle van de arbeid van de personeelsleden vormt immers een doeleinde dat is te onderscheiden van het verzekeren van de veiligheid en bescherming tegen diefstal. Camerabewaking waardoor de controle van de arbeid op voortdurende wijze plaatsvindt is immers niet in overeenstemming met het principe van minimale gegevensverwerking. Uit de stukken die werden toegevoegd aan de klacht blijkt dat het beveiligingsbedrijf op permanente wijze toezicht uitoefent op de personeelsleden.

⁵ Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 68 van 16 juni 1998 betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de werknemers ten opzichte van de camerabewaking op de arbeidsplaats.

8. In dezelfde zin oordeelde het Europees Hof voor de Rechten van de Mens op 28 november 2017⁶ in een zaak omtrent camerabewaking op de werkplaats dat er sprake was geweest van een schending van artikel 8 van het Verdrag, en stelde vast dat het cameratoezicht niet in overeenstemming met de wet was geweest. Het Hof merkte op dat het privéleven ook beroepsactiviteiten kan omvatten en was van oordeel dat dit ook het geval was met de verzoekers. Artikel 8 was derhalve van toepassing. Wat de grond van de zaak betreft, oordeelde het Hof vervolgens dat het cameratoezicht een inbreuk vormde op verzoekers' recht op privacy en dat uit het bewijsmateriaal bleek dat dit toezicht in strijd was geweest met de bepalingen van nationaal recht.
9. De Geschillenkamer is van oordeel dat op grond van bovenstaande analyse dient te worden geconcludeerd dat door de verweerder een inbreuk op de bepalingen van de AVG werd gepleegd, dewelke rechtvaardigt dat in casu wordt overgegaan tot het nemen van een beslissing op grond van artikel 95, §1, 4° WOG, meer bepaald de verweerder te waarschuwen dat het onderwerpen van de personeelsleden aan een permanent cameratoezicht waardoor er voortdurende controle op de geleverde prestaties is, een inbreuk uitmaakt op artikel 5.1 c) AVG. Het behoort tot de verantwoordelijkheid van de verweerder om daaromtrent afspraken te maken met het beveiligingsbedrijf als verwerker (zie randnr. 4).
10. De Geschillenkamer is van oordeel dat de verweerder de gelegenheid moet worden geboden om naar aanleiding van deze eerste klacht zijn handelswijze bij te sturen, zodat in de toekomst gelijkaardige feiten en mogelijks nieuwe klachten daaromtrent kunnen worden vermeden. Niettemin wijst de Geschillenkamer erop dat het een ernstige inbreuk betreft, maar vermits het een eerder relatief klein bedrijf betreft, ziet zij ervan af om meteen over te gaan tot een behandeling ten gronde. Teneinde de verweerder de nodige aanwijzingen aan te reiken om nieuwe klachten ter voorkomen, formuleert de Geschillenkamer de aanbeveling dat:
 - de verweerder maatregelen neemt opdat het personeel op behoorlijke wijze wordt geïnformeerd over de doeleinden waartoe de bewakingscamera's worden aangewend en dat in de mate dat deze een controle van de arbeidsprestaties viseren de nodige maatregelen neemt waardoor een permanente controle is uitgesloten;
 - en dat de getroffen maatregelen aan de Geschillenkamer worden meegedeeld.

⁶ Case of ANTOVIĆ and MIRKOVIĆ v. MONTENEGRO, 28 November 2017 (judgment):

Deze zaak betrof een klacht over een inbreuk op de privacy door twee professoren van de Universiteit van Montenegro's School voor Wiskunde nadat videobewaking was geïnstalleerd in de plaatsen waar ze les gaven. Ze verklaarden dat ze geen effectieve controle hadden gehad over de verzamelde informatie en dat het toezicht onrechtmatig was geweest. De nationale rechtbanken verwierpen echter een eis tot schadevergoeding, omdat ze vonden dat de kwestie van het privéleven niet in het geding was geweest, aangezien de auditoria waar de verzoekers les gaven openbare ruimten waren. Het Hof verwierp ook het argument van de regering dat de zaak niet-ontvankelijk was omdat er geen privacykwestie in het geding was, aangezien het bewaakte gebied een openbaar werkgebied was geweest.

11. Onderhavige beslissing is een *prima facie* beslissing genomen door de Geschillenkamer overeenkomstig artikel 95 WOG op grond van de door de klager ingediende klacht, in het kader van de 'procedure voorafgaand aan de beslissing ten gronde'⁷ en geen beslissing ten gronde van de Geschillenkamer in de zin van artikel 100 WOG.
12. Onderhavige beslissing heeft tot doel de verweerder in kennis te stellen van het feit dat deze mogelijk een inbreuk op de bepalingen van de AVG heeft gepleegd en deze in de mogelijkheid te stellen zich alsnog te conformeren met voornoemde bepalingen.
13. Indien de verweerder evenwel niet akkoord gaan met de inhoud van onderhavige *prima facie* beslissing en van oordeel zijn dat deze feitelijke en/of juridische argumenten kunnen laten gelden die tot een andere beslissing zouden kunnen leiden, kunnen deze via het e-mailadres litigationchamber@apd-gba.be een verzoek tot behandeling ten gronde van de zaak richten aan de Geschillenkamer en dit binnen de termijn van 30 dagen na de kennisgeving van deze beslissing. De tenuitvoerlegging van onderhavige beslissing wordt desgevallend gedurende voormelde periode geschorst.
14. In geval van een voortzetting van de behandeling van de zaak ten gronde, zal de Geschillenkamer de partijen op grond van de artikelen 98, 2° en 3° *juncto* artikel 99 WOG uitnodigen hun verweermiddelen in te dienen alsook alle stukken die zij nuttig achten bij het dossier te voegen. De onderhavige beslissing wordt desgevallend definitief opgeschort.
15. De Geschillenkamer wijst er volledigheidshalve op dat een behandeling ten gronde van de zaak kan leiden tot het opleggen van de maatregelen vermeld in artikel 100 WOG⁸.
16. Tot slot wijst de Geschillenkamer nog op het volgende:

⁷ Afdeling 3, Onderafdeling 2 WOG (artikelen 94 t.e.m. 97).

⁸ 1° een klacht te seponeren;

2° de buitenvervolginstelling te bevelen;

3° de opschorting van de uitspraak te bevelen;

4° een schikking voor te stellen;

5° waarschuwingen en berispingen te formuleren;

6° te bevelen dat wordt voldaan aan de verzoeken van de betrokkene om zijn rechten uit te oefenen;

7° te bevelen dat de betrokkene in kennis wordt gesteld van het veiligheidsprobleem;

8° te bevelen dat de verwerking tijdelijk of definitief wordt bevroren, beperkt of verboden;

9° te bevelen dat de verwerking in overeenstemming wordt gebracht;

10° de rechtzetting, de beperking of de verwijdering van gegevens en de kennisgeving ervan aan de ontvangers van de gegevens te bevelen;

11° de intrekking van de erkenning van certificatie-instellingen te bevelen;

12° dwangsommen op te leggen;

13° administratieve geldboeten op te leggen;

14° de opschorting van grensoverschrijdende gegevensstromen naar een andere Staat of een internationale instelling te bevelen;

15° het dossier over te dragen aan het parket van de procureur des Konings te Brussel, die het in kennis stelt van het gevolg dat aan het dossier wordt gegeven;

16° geval per geval te beslissen om haar beslissingen bekend te maken op de website van de Gegevensbeschermingsautoriteit.

Indien één van beide partijen gebruik wenst te maken van de mogelijkheid tot het raadplegen en het kopiëren van het dossier (art. 95, §2, 3° WOG), dient deze zich te wenden tot het secretariaat van de Geschillenkamer, bij voorkeur via litigationchamber@apd-gba.be, teneinde een afspraak vast te leggen.

Indien om een kopie van het dossier wordt verzocht, worden de stukken zo mogelijk elektronisch of anders per gewone post bezorgd⁹.

III. Publicatie van de beslissing

17. Gelet op het belang van transparantie met betrekking tot de besluitvorming van de Geschillenkamer, wordt deze beslissing gepubliceerd op de website van de Gegevensbeschermingsautoriteit. Het is evenwel niet nodig dat daartoe de identificatiegegevens van de partijen rechtstreeks worden bekendgemaakt.

OM DEZE REDENEN,

beslist de Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit, onder voorbehoud van de indiening van een verzoek door de verwerkingsverantwoordelijke tot behandeling ten gronde overeenkomstig artikel 98 e.v. WOG, om op grond van **art. 58.2. a) AVG** en **art. 95, §1, 4° WOG**, de verweerder te waarschuwen dat met de voorgenomen verwerking gelijkaardig aan deze die het voorwerp vormt van de voorliggende klacht inbreuk op artikel 5.1 c) AVG wordt gemaakt.

⁹ In verband met de buitengewone omstandigheden ingevolge COVID-19 wordt de mogelijkheid van afhalen bij het secretariaat van de Geschillenkamer NIET geboden. Bovendien vindt alle communicatie in beginsel elektronisch plaats.

Op grond van artikel 108, § 1 van de WOG, kan binnen een termijn van dertig dagen vanaf de kennisgeving tegen deze beslissing beroep worden aangetekend bij het Marktenhof (hof van beroep Brussel), met de Gegevensbeschermingsautoriteit als verweerder.

Een dergelijk beroep kan worden aangetekend middels een verzoekschrift op tegenspraak dat de in artikel 1034ter van het Gerechtelijk Wetboek opgesomde vermeldingen dient te bevatten¹⁰. Het verzoekschrift op tegenspraak dient te worden ingediend bij de griffie van het Marktenhof overeenkomstig artikel 1034^{quinquies} van het Ger.W.¹¹, dan wel via het e-Deposit informaticasysteem van Justitie (artikel 32ter van het Ger.W.).

(get). Hielke Hijmans

Voorzitter van de Geschillenkamer

¹⁰ Het verzoekschrift vermeldt op straffe van nietigheid:

- 1° de dag, de maand en het jaar;
- 2° de naam, voornaam, woonplaats van de verzoeker en, in voorkomend geval, zijn hoedanigheid en zijn rijksregister- of ondernemingsnummer;
- 3° de naam, voornaam, woonplaats en, in voorkomend geval, de hoedanigheid van de persoon die moet worden opgeroepen;
- 4° het voorwerp en de korte samenvatting van de middelen van de vordering;
- 5° de rechter voor wie de vordering aanhangig wordt gemaakt;
- 6° de handtekening van de verzoeker of van zijn advocaat.

¹¹ Het verzoekschrift met zijn bijlage wordt, in zoveel exemplaren als er betrokken partijen zijn, bij aangetekende brief gezonden aan de griffier van het gerecht of ter griffie neergelegd.